

COLLECTION OF SCIENTIFIC PAPERS

SCIENTIA

12 March, 2021

Vilnius, Republic of Lithuania

INTERDISCIPLINARY RESEARCH:

SCIENTIFIC HORIZONS AND

PERSPECTIVES I International Scientific and
Theoretical Conference

VOLUME 3

НАУКОВО-ДОСЛІДНА ГРУПА:

Дорощук Сніжана Миколаївна

асистенти кафедри описової та клінічної анатомії

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна

Маліновська Наталія Михайлівна

асистенти кафедри описової та клінічної анатомії

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна

Гайдай Олена Сергіївна

канд. мед. наук, доцент кафедри описової та клінічної анатомії

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, Україна

Дорошук Максим Юрійович

слухач

Національний університет оборони України, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕБІГУ ДИСЛЕКСІЇ В ДИТЯЧОМУ ВІЦІ

Письмо і читання – складні психічні види діяльності людини, якою вона не відразу оволодіває, а поступово, тому що в цих видах діяльності беруть участь різні аналізатори збір в роботі хоча б одного з аналізаторів призводить до порушення процесу письма і читання.

Термінологічно, порушення письма позначають наступними термінами:

- аграфія (від грец. а – частка, що означає заперечення, grapho – пишу) – повна нездатність до засвоєння письма;
- дисграфія (від грец. dis – частка, що означає розлад, grapho – пишу);
- специфічне порушення письма. Недоліки читання визначають алексією (від грец. А – частка, що означає заперечення, і lego – читаю);
- повна нездатність до засвоєння читання – дислексією (від грец. dis – приставка, що означає розлад, lego – читаю);
- специфічне порушення читання [1, с. 281].

Розлади письма і читання бувають у дітей, що мають нормальний інтелект, збережене усне мовлення, повноцінний зір і слух, але у яких існує не сформованість певних психічних процесів, які перешкоджають оволодінню читанням та письмом. Виявивши у дитини підозри на дислексію варто звернутися до логопеда. Чим швидше будуть прийняті міри, тим краще дитина освоїть навички читання. Але заняття з логопедом це не основні “ліки” від дислексії.

Вивчення особливостей дислексії у дітей є актуальною науковою проблемою, вирішення якої дозволить виробити ефективні способи для її виявлення і

подолання і, таким чином, зменшити кількість труднощів, пов'язаних із засвоєнням навичок читання.

Дислексія – часткове своєрідне порушення процесу читання, що характеризується не сформованістю (порушенням) вищих психічних функцій і являє собою повторювані помилки стійкого характеру.

Перелічені ознаки дислексії створюють базу для виділення її видів: 1) фонематична;
2) семантична;
3) аграматична;

67

Interdisciplinary research: scientific horizons and perspectives | Volume 3

4) мнестична;
5) оптична [6].

При фонематичних дислексіях у дітей спостерігається недорозвинення функції

фонемної системи. Для таких дітей властивим є побуквенне читання, спотворення звукової сторони слова, вставки, пропуски, перестановка звуків, труднощі читання оберненого складу.

Оптичні порушення читання пов'язані з недорозвиненням вищих зорових функцій. У дітей спостерігається неточні змалювання і конструювання – спрощення фігур, зменшення кількості елементів, неправильне просторове розташування ліній у порівнянні зі зразком. В процесі оволодіння читанням у цих дітей відмічаються труднощі в засвоєнні схожих графічних букв, їх змішування та заміни.

При аграматичному порушенні у дітей відмічається неправильне вживання відмінкових закінчень, неправильне узгодження різних частин мови.

Семантичні порушення читання – це порушення розуміння прочитаного при технічно правильному читанні.

Мнестичні порушення читання пов'язані з труднощами встановлення зв'язків між звуками і буквами. Дитина важко засвоює всі букви, не запам'ятовує, яка буква відповідає тому чи іншому звуку. Частою причиною нерозуміння слова, що читається, є його поділ на склади в процесі читання.

Учні, читаючи слово по складах, не можуть об'єднати ці склади в слово, співвіднести розділене на склади слово та відповідне слово в усному мовленні, тобто не впізнають його. В такому випадку дитина читає механічно, не розуміючи змісту цієї інформації, яку вона розшифровує, не знаходить зв'язку між словами в реченні [5: 5-6].

Отже, дислексія – це часткове порушення процесу читання. Є така думка, що це порушення має неврологічне походження [3].

Існує безліч причин виникнення дислексії у дітей. Нейробіологи, які займаються вивченням даної проблеми, вважають, що причина лежить в недорозвиненні задньої частини скроневої звивини лівої півкулі дислексиків, яка відповідає за сприйняття інформації при читанні. Як результат, дислексики більше покладаються на праву півкулю мозку, що пов'язана з такими видами діяльності, як інтуїція, креативність, мистецтво [4].

Істотно впливають на розвиток дислексії спадкові чинники. Незначні мозкові порушення у дитини можуть виникнути навіть в період внутрішньоутробного життя плода за умов несприятливого перебігу вагітності матері [5].

Слід звернути увагу на те, що дислексія є прихованим чинником виникнення труднощів засвоєння учнями навичок читання іноземною мовою. Інколи дуже складно виявити дане порушення батькам та вчителям учнів без належної допомоги з боку кваліфікаційних спеціалістів, зокрема логопедів, невропатологів та педіатрів.

До основних ознак дислексії можна віднести стійкість, типовість і повторюваність помилок при читанні. Діти з даним порушенням пропускають або переставляють букви і склади, плутають букви, подібні за графічним образом з буквами як іноземної, так і рідної мови, часто повторюють окремі склади. До того ж вони читають дуже повільно, іноді несвідомо і саме тому їм доводиться перечитувати текст по декілька разів.

Пошук ефективних методик попередження порушень читання визначають спрямованість подальших наукових розвідок. Чим швидше будуть прийняті міри, тим краще дитина освоїть навички читання. Але заняття з логопедом це не основні "ліки" від дислексії. Всього один вчитель може змінити життя дислексика правильним підходом до навчання. Застосовуємо методики:

Асоціації. Довгі складні слова даються важко, тому важливо розбивати слова на частини, та кожні частину слова з чимось асоціювати, для легшого запам'ятовування.

Візуалізація. Деякі слова та навіть букви важливо візуалізувати для кращого сприйняття. В нагоді стане методика Глена Домана.

Аудіо навчання. Діти чудово сприймають велику кількість інформації на слух, тому письмові конспекти для них не завжди актуальні. Ще дитина може розказати блискучий твір усно, а написати його складе для неї труднощів, і це потрібно врахувати.

Розвиваємо координацію та концентрацію уваги. Важливо концентруватися на прочитанні тексту, не відволікаючись. Головне пам'ятати, що витрачений час на написання навіть одного слова це не розкіш, а важливий крок до навчання. Для покращення координації рухів можна використовувати балансувальні платформи, для тренування всього тіла.

Гаджети для дислексиків і дисграфіків. Користування цифровими технологіями допоможе дітям миттєво бачити свої помилки при друці. Також завдяки планшетам і смартфонам діти зможуть записувати аудіо та відео уроки.

Є одна річ, яка об'єднує Леонардо да Вінчі, Ісаака Ньютона, Альберта Ейнштейна, Уїнстона Черчілля, Микиту Хрущова, Джорджа Буша молодшого, Ганса Христіана Андерсена, Володимира Маяковського, Пабло Пікассо, Уолта Діснея, Мерлін Монро, Тома Круза, Стівена Спілберга, Квентіна Тарантіно, Стіва Джобса та 40% найбагатших людей світу, включаючи Рокфеллера. Це хвороба, яку називають «хворобою геніїв». Вони всі страждали на дислексію.

Список використаних джерел:

1. Лурия А.Р. Письмо и речь: Учебн.пособие для судентов высш. учеб. Заведений / А. Р. Лурия. – М.: Издательский центр, 2002.-с.281-287.
2. Ziegler Johannes C., Perry Conrad, Ma-Wyatt Anna, Ladner Diana. Developmental dyslexia in different languages: Language-specific or universal? / Johannes C. Ziegler, Conrad Perry, Anna Ma-Wyatt, Diana Ladner. – Netherlands, 2003. – 26 p.
3. Клінічна динаміка дисграфії і дислексії в молодших школярів у процесі проспективного дослідження [Електронний ресурс] / Т.П. Калашнікова, Ю.І.

Кравцов // Міжнародний неврологічний журнал. – 2006. - No3(7). – Режим доступу до журн.: <http://www.mif-ua.com/archive/article/2520>.

4. Дислексія, або коли мозок «не влаштований» читати [Електронний ресурс] / А.С. Івашина // Читомо. – 2015. –Режим доступу: <http://www.chytomo.com/fetysh/disleksiya-abo-koli-mozok-nevlashtovaniy-chitati>.
5. Гріненко О.В. Подолання дислексії та дисграфії в учнів початкових класів: Навч. посібник / О.В. Гріненко, М.М. Покотильська, Т.Я. Філоненко. – Городище, 2010. – 32с.
6. Лалаєва Р.І. Порушення читання і шляхи їх корекції у молодших школярів / Р.І. Лалаєва. –СПб.: Видавництво «Союз», 2002.– 222 с.